

Aleksandar Sergejevič Puškin: BONAPARTA I CRNOGORCI

*Aleksandar
Sergejevič
Puškin
(1799-1837)*

ALEKSANDAR SERGEJEVIČ PUŠKIN rođen je 6. juna 1799. u Moskvi. Među prvima je u Rusiji počeo da piše narodnim jezikom, a pri tome je razvio vlastiti stil u kojem je maestralno spojio satiru, romantiku i dramu. Smatra se ocem moderne ruske književnosti.

Kao potomak stare osiromašene plemićke porodice, još u ranom djetinstvu prepušten je odgoju ljudi iz nižih društvenih slojeva: kmeta Nikite Kozlova i oslobođene kmetkinje Arine Rodionove Jakovljeve. Upravo njoj može zahvaliti na odličnom poznavanju ruskog narodnog stvaralaštva i jezika. Školovao se u plemićkom učilištu u Carskom selu u kome je, zahvaljujući liberalnim nastavnicima, vladao duh političkog slobodoumlja. U liceju je pripadao naprednom književnom kružoku Arzamas. Od 1814. njegovi se stihovi objavljuju i slava mladog pjesnika brzo raste. Iz liceja je izašao kao poklonik Radiščeva i Voltera, kao pjesnik slobode i protivnik autokratizma.

Nakon završenog školovanja povremeno je radio u Ministarstvu vanjskih poslova. Bio je buntovnik, progonjen, pa pomilovan. Njegov život je satkan od dvoboja sa ljudima i „vjetrenjačama“. Ovi prvi su mu ranjavali tijelo, a „vjetrenjače“, ljudi autoritarnih sistema protiv kojih se borio, ranjavali su mu tananu pjesničku dušu. Puškin je svojim djelima uvijek bio pobjednik, onako nadvremenski kako je i živio...!

Puškin je život izubio mlad, u dvoboju, u svojoj tridest osmoj godini. Dvoboji su bili česta pojava u Rusiji i prihvatljiv način branjenja časti među ruskom aristokratijom. To „branjenje časti“, vjera u slobodu življenja i mišljenja, spaja ga sa Crnogorcima. Oduševljen pobjedom Crnogoraca u Boki, 1806. godine, nad francuskom armadom u njenom sunovratnom pohodu ka Rusiji (1812), Puškin je pjesmom „Bonaparta i Crnogorci“ poetski pozdravio i prigrlio ponosnu i hrabru Crnu Goru i još više je približio „majci“ Rusiji.

Pjesma „Bonaparta i Crnogorci“ objavljena je prvi put u Crnoj Gori u časopisu „Grlica“, na Cetinju, 1839. godine.

Crnogorci, što je to?
Bonaparta pitao je:
Je l' istina – Pleme zlo,
Ne plaši se sile moje!

Kajaće se ti drznici
Starješine nek im znaju –
Da i puške i handžare,
Sve preda mnogom pobacaju!

Posla na nas pješadiju
Sto topova i mortira
Oklopnika ljutih čete
I kosmatih kirasira

Za predaju i ne znaju
Crnogorci, sokolovi!
Od konjice i soldata
Štit je kamen i rovovi.

Zasjedosmo u gudure
Da nezvance dočekamo,
Što krenuše uz planinu
Da unište što imamo.

Izbijaju ispod stjenja,
Kad, odjednom ... smetikolo!
Nad glavama ugledaše
Crnogorskih kapa – oro.

Stani! Pali! i obori
Crnogorca svaki svog.
Milost ovdje – odbacite,
Ne štedite ni jednog!

Francuzi su zapucali,
Popadale kape s grana;
Crnogorci pritajeni
U grmenju strmih strana.

Plotunom smo uzvratili –
Na pitanje: Šta je to?
Francuzima da zapamte
Što je eho i što zlo.

Pukovnik im namah pade
Stodvadeset s njim vojnika;
U sunovrat strče odred
Bez oružja i čelnika.

I od tada Francuzima
Ne sviđa se kamen naš,
I crvene kad god vide
Crnogorske kape kraš.

(prepjev: Vukale Đerković)

Nenad Stevović